

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
CARINSKA UPRAVA
SREDIŠNJI URED
KLASA: 011-02/16-03/44
URBROJ: 513-02-/1-16-1
Zagreb, 27. travnja 2016.

UPUTA br. 44/16

Na temelju članka 11. Zakona o carinskoj službi ("Narodne novine" br. 68/13 i 30/14) i Ovlaštenja ministra financija KLASA: 080-08/16-01/11, URBROJ: 513-02-1820-4-16-2 od 22. ožujka 2016., zamjenica ravnatelja Carinske uprave donosi

U P U T U O POVRATU I OTPUSTU CARINSKOG DUGA

Ovom Uputom propisuje se način postupanja prilikom povrata ili otpusta carinskog duga, uključujući cjelokupni postupak od podnošenja zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti, donošenja odluke, te provedbu donese odluke.

Posebno se skreće pozornost da je institut povrata i otpusta carinskog duga pod posebnim nadzorom i kontrolom od strane Europske komisije (u daljnjem tekstu: EK), s obzirom da se time odobrava vraćanje ili otpuštanje i financijskih sredstava EU.

Pri tome, u slučaju donošenja **pogrešne ili nedovoljno dokumentirane odluke** carinskog tijela u RH postoji mogućnost da se odobreni i izvršeni povrat ili otpust „ne prizna“ od strane EK, te da je RH dužna vratiti ili otpušteni iznos sama snositi. Zbog toga, svi koji sudjeluju u donošenju odluke o povratu i otpustu duga, od carinskoj službenika koji vodi postupak do osobe koja potpisuje odluku, dužni su provjeriti sve okolnosti konkretnog slučaja za koji se zahtijeva donošenje odluke te istu sukladno EU propisima i donijeti.

1. OPĆE ODREDBE

Propisi kojima se regulira povrat ili otpust carinskog duga su:

- članci 116. do 123. Carinskog zakonika Unije (u daljnjem tekstu: CZU),
- članci 92. do 102. Delegirane Uredbe Komisije (EU) 2015/2446 od 28. srpnja 2015. godine o dopuni Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (u daljnjem tekstu: DUCZU),
- članci 172. do 181. Provedbene Uredbe Komisije (EU) 2015/2447 od 24. studenog 2015. godine o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (u daljnjem tekstu: PUCZU),
- Zakon o provedbi carinskog zakonodavstva Europske Unije,

- Opći porezni zakon („Narodne novine“, br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13 i 26/15; u daljnjem tekstu: OPZ),
- Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09; u daljnjem tekstu: ZUP).

2. DEFINICIJA POJMOVA

Carinski zakonik Unije definira povrat ili otpust na sljedeći način:

- **POVRAT** (članak 5. stavak 1. točka 28. CZU) znači refundiranje iznosa uvozne ili izvozne carine koja je bila plaćena,
- **OTPUST** (članak 5. stavak 1. točka 29. CZU) znači odustajanje od obveze na plaćanje iznosa uvozne ili izvozne carine koja nije bila plaćena.

Carinski propisi isključivo reguliraju termin uvozne ili izvozne carine koja se primjenjuje na određenu robu prema carinskom zakonodavstvu na snazi, pri čemu su uvozne carine, carine koje se plaćaju pri uvozu robe. Pri tome, bez obzira što odredbe carinskog zakonodavstva isključivo predviđaju postupanje vezano uz carinski dug, ne i postupanja vezana uz PDV ili trošarine/posebne poreze, kada nadležno carinsko tijelo donosi odluku o povratu ili otpustu **ista će se odnositi na sva uvozna davanja** koja su u konkretnom slučaju obračunata, a čiji se povrat ili otpust rješava.

Stoga, u svakom slučaju kada se donosi rješenje o povratu ili otpustu, koji uključuje i iznos PDV, primjerak rješenja mora biti dostavljen **nadležnom Područnom uredu Porezne uprave**.

3. OSNOVA POVRATA ILI OTPUSTA

Povrat ili otpust carine se može odobriti sukladno članku 116. stavku 1. CZU, na temelju jedne od sljedećih situacija:

- previše naplaćenog iznosa uvozne ili izvozne carine,***
- robe s nedostacima ili robe koja nije u skladu s uvjetima ugovora,***
- greške nadležnih tijela,***
- pravičnosti.***

Ako je odgovarajuća carinska deklaracija u skladu s člankom 174. CZU **poništena**, postupa se na sljedeći način:

- ako je iznos uvozne ili izvozne carine bio plaćen, isti se vraća sukladno članku 116. stavku 1. drugom podstavku CZU,
- ako iznos uvozne ili izvozne carine nije bio plaćen, zajedno s odlukom o poništavanju carinske deklaracije, donosi se odluka o gašenju carinskog duga sukladno članku 124. stavku 1. točki d) CZU.

3.1. POVRAT ILI OTPUST PREVIŠE NAPLAĆENOG IZNOSA – čl. 116. stavak 1. točka a) i čl. 117. CZU

Povrat ili otpust odobrava se u mjeri u kojoj iznos, koji odgovara carinskom dugu o kojem je izdana izvorna obavijest, prelazi iznos ili je carinski dug bio priopćen dužniku suprotno čl. 102. stavku 1. točkama c) ili d) CZU.

Pri tome, ako je u vrijeme prihvaćanja deklaracije za puštanje u slobodni promet, postojala mogućnost primjene smanjene ili nulte stope uvozne carine za robu u okviru *carinske kvote, carinskog plafona ili drugih povoljnijih tarifnih mjera*, povrat ili otpust se odobrava samo ako je u vrijeme podnošenja zahtjeva za povrat ili otpust ispunjen uvjet:

- u slučaju carinskih kvota, njihov opseg nije iskorišten,
- u drugim slučajevima, stopa carine koja se uobičajeno primjenjuje nije ponovno uvedena.

Ova mogućnost pokriva povrate i otpuste carinskog duga u svim situacijama kada se mijenjaju podatci u UCD o kojima ovisi iznos carinskog duga, kao što je npr.:

- neusklađenost podataka u UCD u odnosu na priložene dokumente, račune i sl. (npr. navedena pogrešna valuta u UCD koja za posljedicu ima naplatu manjeg iznosa uvoznih davanja),
- pogrešno razvrstavanje robe, te je naknadnom provjerom utvrđena druga tarifna oznaka s nižom carinskom stopom ili drugim vrstama davanja (npr. promjena tarifne oznake utječe na promjenu propisane stope PDV-a i/ili trošarine te posebnog poreza),
- svi naknadni zahtjevi za primjenu povoljnijeg tarifnog postupanja (npr. naknadno podnesen dokaz o podrijetlu ili naknadni zahtjev za kvotom),
- postupanje po konačnim antidampinškim i kompenzacijskim carinama.

Pri tome, u svrhu ujednačenog i jedinstvenog postupanja kod (*naknadnih*) **zahtjeva za primjenom preferencijala temeljem naknadnog podnošenja dokaza o podrijetlu ili dokaza o statusu**, u nastavku se navodi način postupanja kod takvih zahtjeva:

- Naknadni zahtjev za primjenu preferencijala dozvoljava se **ISKLUČIVO temeljem podnesenog zahtjeva** deklaranta. Ova mogućnost se nikako **ne** može odobravati po službenoj dužnosti.
- Podnositelj je dužan podnijeti zahtjev za primjenu povlaštenog tarifnog postupanja uz koji prilaže izvornik potvrde o podrijetlu. Pri tome je potrebno voditi računa je li izdani dokaz o podrijetlu podnesen carinskim tijelima u roku, **neovisno o činjenici** je li isti bio izdan prije ili nakon puštanja robe ili ga je uvoznik u trenutku carinjenja posjedovao ali nije zatražio primjenu povlaštenog tarifnog postupanja (dokaz o podrijetlu/statusu bio je izdan prije podnošenja UCD ili je uvoznik posjedovao dokaz o podrijetlu/statusu i naznačio u UCD, kao priloženi dokument – Polje 44/2 ali bez zahtijevanja povlaštenog postupanja - Polje 36 UCD).
Stoga se upućuju CU da jednako moraju pristupiti u takvim situacijama, odnosno da takve zahtjeve ne smiju automatizmom odbijati već su dužni provjeriti ispunjava li podneseni zahtjev propisanim uvjetima.
- Primjena povoljnijeg tarifnog postupanja odobriti će se isključivo ako je takva mogućnost bila propisana u trenutku prihvata UCD **ali i na dan podnošenja zahtjeva** za naknadnim priznavanjem povlaštenog tarifnog postupanja. Međutim, ovaj uvjet se ne primjenjuje u svim slučajevima kada se radi o pojednostavnjenoj deklaraciji, jer se u tim slučajevima smatra da je zahtjev za primjenom preferencijala bio podnesen u trenutku podnošenja nepotpune deklaracije. Zahtjev za primjenu preferencijala uz primjenu nepotpune deklaracije može se podnijeti i u slučajevima kada izvoznik ne raspolaže izvornikom dokaza o podrijetlu/statusu robe ali i u situacijama kada ne raspolaže niti preslikom istog već ima saznanje da će se istim naknadno raspolagati. Također, ako je u trenutku carinjenja dokaz o podrijetlu odbijen zbog tehničkog razloga, može se odobriti povrat ili otpust ako uvoznik naknadno podnese ispravan izvornik dokaza o podrijetlu (i podnese carinskim tijelima u rokovima u kojima dokaz mora biti podnesen carini zemlje uvoznice).

3.2. POVRAT ILI OTPUST KOD ROBE S NEDOSTATCIMA ILI KOJA NE ODGOVARA UVJETIMA UGOVORA – čl. 116. stavak 1. točka b) i čl. 118. CZU

Povrat ili otpust duga može se odobriti ako je dug nastao za robu koja je puštena u slobodni promet, a koju je uvoznik odbio jer je ista u vrijeme puštanja imala nedostatke ili nije odgovarala uvjetima ugovora na temelju kojeg je uvezena. Smatra se da roba s nedostacima uključuje robu koja je oštećena prije puštanja.

Pri tome, propisani su dodatni uvjeti koji moraju biti ispunjeni kako bi se odobrio povrat ili otpust:

- a) **roba nije bila korištena**, osim toliko koliko je potrebno da se ustanovi da je roba s nedostacima ili da ne odgovara uvjetima ugovora, i
- b) **roba mora biti izvezena** iz carinskog područja EU.

Umjesto izvoza, CU može odobriti da se roba uništi. Ova mogućnost se odobrava u slučajevima kada uvoznik ne može robu vratiti u inozemstvo zbog opravdanog razloga, kao npr. velikih troškova prijevoza koji ne bi opravdavali povrat robe, dobavljač – osoba koja je prodala robu iz inozemstva „priznaje“ određene nedostatke ili potvrđuje da roba ne odgovara uvjetima ugovora te daje suglasnost za njenim uništenjem i dr.

Međutim, povrat ili otpust se neće odobriti:

- a) ako je roba, prije puštanja u slobodni promet, stavljena u posebni postupak za testiranje, osim ako je ustanovljeno da činjenica da je roba s nedostacima ili da ne odgovara uvjetima ugovora ne bi mogla biti normalno otkrivena takvim testovima,
- b) ako su nedostaci robe uzeti u razmatranje tijekom izrade uvjeta ugovora, prvenstveno cijene, prije nego što je roba stavljena u carinski postupak koji uključuje nastajanje duga, ili
- c) ako je podnositelj zahtjeva prodao robu nakon što je utvrđeno da se radi o robi s nedostacima ili robi koja ne odgovara uvjetima ugovora.

Povrat ili otpust duga temeljem ove odredbe, **isključivo se može odobriti temeljem zahtjeva uvoznika**, uz podnošenje propisanog obrasca Zahtjeva za povrat ili otpust, uz dokazivanje ispunjavanja propisanih uvjeta. Pri tome, podnositelj zahtjeva je dužan priložiti odgovarajuće dokumente kojima dokazuje ispunjavanje propisanih uvjeta (kao npr. ugovor, narudžbenicu, ponudu ili drugu dokumentaciju, izjavu dobavljača kojom isti potvrđuje da se radi o neodgovarajućoj robi, zapisnik o neodgovarajućoj robi koju je sastavio uvoznik ili primatelj robe).

Zahtjev za povrat ili otpust može se podnijeti nakon što je roba izvezena (nakon podnošenja izvozne deklaracije, koja je potvrđena na izlaznom carinskom uredu) ili je za robu podnesena izvozna carinska deklaracija koja je potvrđena na izvoznom CU i stavljena u postupak vanjskog provoza. Naime, stavljanjem izvozne robe (uz prethodnu potvrdu izlaza) u postupak vanjskog provoza, roba Unije smatra se robom koja nema status robe Unije. O navedenim mogućnostima podnositelj zahtjeva je dužan obavijestiti nadležno tijelo u samom zahtjevu (je li roba izvezena ili se nalazi u postupku vanjskog provoza).

U slučaju ako je uvoznik zatražio uništenje robe uz obrazloženje zašto roba ne može biti izvezena, isti podnosi propisani obrazac Zahtjev za povratom ili otpustom carinskog duga u kojem također naznačuje i zahtjeva uništenje robe. Na temelju podnesenog zahtjeva CU donosi odluku o uništenju u kojoj mora naznačiti „sudbinu“ otpadaka ili ostataka koji će nastati uništenjem, te tom odlukom odlučuje i o povratu ili otpustu duga.

3.3. POVRAT ILI OTPUST DUGA ZBOG GREŠKE NADLEŽNIH TIJELA – čl. 116. stavak 1. točka c) i čl. 119. CZU

Povrat ili otpust duga dozvoljava se u slučajevima ako je iznos duga koji je prvotno prijavljen rezultat greške koju su počinila **nadležna** tijela, te ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

a) dužnik nije mogao razumno otkriti takvu grešku

U slučajevima kada se povlašteno postupanje dodjeljuje na temelju sustava upravne suradnje s tijelima zemlje ugovornice ili područja izvan carinskog područja EU, te ako ta tijela izdaju potvrdu za koje se ispostavi da je netočna, takvo izdavanje predstavlja grešku koja se nije mogla razumno otkriti.

Međutim, izdavanje neispravnog uvjerenja **ne** predstavlja grešku ako se uvjerenje temelji na netočnim informacijama koje je dao izvoznik, osim ako je očito da su tijela koja su izdala uvjerenje znala ili trebala znati da roba ne zadovoljava propisanim uvjetima.

i

b) dužnik je postupao u dobroj vjeri

Smatra se da je dužnik postupao u dobroj vjeri ako može dokazati da je tijekom razdoblja obavljanja trgovinskog posla, posvetio dužnu pažnju kako bi osigurao da su ispunjeni svi uvjeti za povlašteno postupanje.

Dužnik se ne može pozivati na dobru vjeru ako je Komisija objavila u *Službenom listu EU* obavijest o postojanju razloga za sumnju da zemlja ili područje korisnik neispravno primjenjuje povlaštena postupanja.

U slučaju ako uvjeti za naknadno priznavanje dokaza o podrijetlu nisu ispunjeni (članak 117. stavak 2. CZU), odobrava se povrat ili otpust samo ako je do propusta u primjeni smanjenje ili nulte stope carine došlo zbog greške carinskih tijela, a carinska deklaracija za puštanje u slobodni promet je sadržavala sve podatke i isprave za primjenu smanjene ili nulte stope carine.

Greška nadležnog tijela utvrđuje se u postupku donošenja odluke temeljem zahtjeva za povrat ili otpust duga. Detaljnije o načinu postupanja opisano je u točki 8. ove Upute.

3.4. POVRAT ILI OTPUST DUGA ZBOG INSTITUTA PRAVIČNOSTI – čl. 116. stavak 1. točka d) i čl. 120. CZU

U interesu pravičnosti povrat ili otpust duga može se odobriti i u slučajevima koji nisu navedeni u člancima 117., 118. i 119. CZU ili kada je uvozna deklaracija poništena (povrat), ako je dug nastao pod posebnim okolnostima u kojima se dužniku ne mogu pripisati prijevara ili očita nepažnja.

Pod posebnim okolnostima smatraju se okolnosti slučaja kada je dužnik u iznimnoj situaciji u usporedbi s drugim subjektima koji se bave istim poslom te bez tih okolnosti ne bi pretrpio nepovoljan položaj naplatom duga.

Prijevara podrazumijeva izvršenje radnje za koju postoji mogućnost pokretanja sudskog kaznenog postupka, ili pokušaj izvršenja takve radnje. Ukoliko postoje razlozi za sumnju o prijevari, podnositelj zahtjeva mora dokazati da je postupao u dobroj vjeri i bez prijevare.

Prilikom odlučivanja je li podnositelj zahtjeva djelovao s **očitom nepažnjom**, uzimaju se obzir sljedeći kriteriji:

- složenost propisa, koji se upotrebljavaju u svezi s konkretnim slučajem,
- iskustvo podnositelja zahtjeva u postupcima koji su predmet slučaja,
- iskazana dužna pažnja podnositelja zahtjeva.

Kod ovog instituta carinski propisi ne opisuju slučajeve kada se može udovoljiti zahtjevu, već carinski dužnik ima mogućnost dokazivanja postojanje drugih posebnih okolnosti, te odsutnost prijevare ili očite nepažnje. U tu svrhu u **Prilogu 1** ove Upute nalazi se Priručnik EK o drugim posebnim okolnostima koje

se mogu pojaviti. Predmetni Priručnik može poslužiti kao pomoć prilikom odlučivanja može li se u konkretnom slučaju odobriti povrat ili otpust.

3.5. POVRAT ILI OTPUST KOD PONIŠTENE DEKLARACIJE

U svakom slučaju kada je poništena¹ uvozna carinska deklaracija nakon puštanja robe, a dug obračunat u toj deklaraciji je plaćen, isti se vraća. Ako dug nije plaćen, isti se gasi sukladno članku 124. stavku 1. točki d) CZU.

Sukladno tome, povrat se odobrava u trenutku donošenja odluke o poništavanju UCD, ako CU utvrdi da je dug, koji je obračunat po UCD koja se poništava, **i stvarno plaćen**.

U tom slučaju u odluci o poništavanju UCD naznačuje se i odobravanje povrata iznosa plaćenog duga. Pri tome, u trenutku donošenja rješenja o poništavanju UCD, CU je dužan provjeriti je li dug obračunat u predmetnoj UCD i stvarno plaćen, kako bi o istome mogao donijeti odluku.

Zahtjev za povratom duga, sukladno ovoj odredbi, može biti podnesen u okviru propisanog obrasca Zahtjeva za povrat ili otpust, ili zajedno u okviru jednog zahtjeva za poništavanjem UCD i zahtjevom za povratom duga.

4. ROKOVI PODNOŠENJA ZAHTJEVA ZA POVRAT

Zahtjev za povrat ili otpust duga može se podnijeti:

- a) u **roku od 3 godine** od dana kada je dužnik obaviješten o iznosu duga, za situacije navedene u točkama 3.1. (previše naplaćenog iznosa), 3.3. (greške nadležnih tijela) i 3.4. (pravičnosti) ove Upute,
- b) u **roku od 1 godine** od dana kada je dužnik obaviješten o dugu u slučaju iz točke 3.2. (neodgovarajuća roba) ove Upute.
- c) u slučaju poništenja carinske deklaracije u rokovima poništenja deklaracije.

Rok od 1 odnosno 3 godine iz točaka a) i b) može se produžiti ako podnositelj zahtjeva dokaže da je bio spriječen podnijeti zahtjev u propisanom roku zbog nepredviđenih okolnosti ili više sile.

Pri tome, trenutak obavještavanja dužnika o iznosu duga različit je ovisno o načinu utvrđivanja duga, te je isti određen:

- **datumom puštanja robe**, ako se radi o dugu utvrđenog carinskom deklaracijom (datum puštanja robe naveden je uvijek u Polju B UCD kao „Datum završetka deklaracije“),
- **datumom uručenja rješenja** u slučajevima kada je obveza naplate carinskog duga utvrđena rješenjem.

Kada je podnesena žalba na obavijest o dugu, razdoblje podnošenja zahtjeva suspendira se tijekom trajanja žalbenog postupka.

Zahtjev za povrat ili otpust po članku 117. CZU može biti podnesen u okviru jednog zahtjeva kojim se ujedno traži i izmjena podataka UCD ili naknadno priznavanje dokaza o podrijetlu (uz izmjenu podataka u UCD).

4.1. Dodatni kriteriji za odobravanje zahtjeva za povrat ili otpust

¹ Poništavanjem uvozne deklaracije roba obuhvaćena predmetnom deklaracijom gubi status robe Unije.

Sukladno članku 173. PUCZU, povrat ili otpust uvjetovan je podnošenjem robe. Ako se roba ne može podnijeti carinskim tijelima, carinsko tijelo nadležno za donošenje odluke odobrava povrat ili otpust samo ako ima dokaz da je predmetna roba roba za koju je zatražen povrat ili otpust.

4.2. Zahtijevanje dodatnih informacija u drugoj zemlji članici

U slučaju kada nadležan CU, radi donošenja odluke o povratu ili otpustu, treba dodatne informacije o robi ili je potrebno obaviti pregled robe koja se nalazi u drugoj zemlji članici, isto će zatražiti na obrascu iz **Priloga 2** ove Upute. Pri tome, potrebno je navesti vrstu informacije koje se moraju pribaviti ili provjere koje se moraju provesti (polje 8 Zahtjeva, dobivanje sljedećih informacije/provedba sljedeće provjere). Stoga, Zahtjev za dodatne informacije mora sadržavati konkretan podatak ili provjeru koja se zahtijeva.

Pri tome, potrebno je popunjeni obrazac proslijediti Središnjem uredu Carinske uprave Sektoru za carinski sustav i procedure, koji će isti proslijediti nadležnom tijelu druge zemlje članice, te nakon dostave odgovora, proslijediti nadležnom CU.

Također, postoji mogućnost da druga zemlja članica zatraži od CU na području RH odgovor u vezi dodatnih informacija za potrebe odobravanja povrata ili otpusta duga. U tom slučaju odgovor se također dostavlja na obrascu iz Priloga 2 ove Upute, temeljem naznačenog podatka o dobivanju konkretne informacije ili provjere (polje 8) Pri tome, takvi zahtjevi će biti proslijeđeni nadležnom CU putem Sektora za carinski sustav i procedure Središnjeg ureda, kao kontakt točke za razmjenu informacija.

5. ODOBRAVANJE POVRATA/OTPUSTA

Povrat ili otpust carinskog duga može se odobriti:

- a) temeljem **ZAHTJEVA STRANKE** - carinskog dužnika ili njegovog zastupnika,
- b) po **SLUŽBENOJ DUŽNOSTI** (članak 116. stavak 4. CZU), kada se u naknadnoj provjeri carinske deklaracije utvrdi odgovarajuća neispravnost carinske deklaracija, čija izmjena ima za posljedicu povrat ili otpust duga, ili se odlučuje o poništenju uvozne carinske deklaracije.

Pri tome, povrat ili otpust duga se neće odobriti ako je situacija koja je dovela do obavijesti o carinskom dugu rezultat prijave dužnika.

5.1. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA POVRAT ILI OTPUST

Zahtjev za povrat ili otpust carinskog duga podnosi osoba koja je platila ili je odgovorna za plaćanje carinskog duga ili bilo koja osoba na koju su prenesena njezina prava i obveze. Zahtjev se u RH podnosi nadležnom tijelu za izdavanje odluke sukladno točki 6.1. ove Upute.

Pri podnošenju zahtjeva za povrat ili otpust, sukladno članku 15. stavku 2. CZU, podnositelj je odgovoran za:

- a) točnost i potpunost informacija koje se navode u zahtjevu,
- b) vjerodostojnost, točnost i valjanost svih dokumenata koji se prilažu zahtjevu,
- c) ako je potrebno, ispunjenje svih obveza koje se odnose na stavljanje dotične robe u predmetni carinski postupak ili na obavljanje odobrenih radnji.

Do uspostave sustava carinskih odluka u okviru CZU (e-podnošenje i izdavanje odluka) zahtjev za povrat ili otpust podnosi se isključivo na obrascu zahtjeva iz **Priloga 3** ove Upute. Zahtjevu se prilaže obrazloženje konkretnog slučaja, koje mora sadržavati sve elemente povrata/otpusta – kao npr. treba li i odgovarajuće izmijeniti UCD, podnosi li se zahtjev za naknadnim priznavanjem dokaza o podrijetlu itd. Također, potrebno je priložiti sve isprave kojima se dokazuje opravdanost zahtjeva.

Ako je povrat ili otpust duga posljedica izmjene ili poništenja uvozne carinske deklaracije, uz zahtjev za izmjenom/poništenjem mora biti podnesen i zahtjev za povrat ili otpust duga, odnosno zahtjev za povrat ili otpust duga može sadržavati i zahtjev za izmjenom ili poništenjem deklaracije.

Važno je naglasiti da se **određenje povrata i otpusta** određuje sukladno trenutku podnošenja zahtjeva u odnosu na valutu plaćanja konkretnog carinskog duga, čiji se povrat ili otpust zahtijeva ali i činjenici da li je dug plaćen ili ne u trenutku donošenja konkretnog rješenja (carinski službenik koji donosi rješenje dužan je provjeriti plaćenost duga u trenutku pisanja rješenja).

Stoga, ako se zahtjev podnosi u trenutku dok još **nije protekao rok plaćanja** carinskog duga u konkretnom slučaju i isti nije plaćen, podnosi se zahtjev za **otpust** carinskog duga, a ako je **isti protekao** (te pod uvjetom da je dug i stvarno plaćen²) takav zahtjev se mora podnijeti kao zahtjev za **povrat**.

U slučaju kada je podnesen zahtjev za otpust duga, sukladno članku 108. stavku 3. CZU, plaćanje carinskog duga suspendira se pod uvjetima iz članka 89. DUCZU odnosno ako je vjerojatno je da će se ispuniti propisani uvjeti, te u slučaju primjene članka 117. CZU ako carinsko tijelo ima dobar razlog vjerovati da osporavana odluka nije u skladu s carinskim zakonodavstvom ili da postoji opasnost od nepopravljive štete.

Međutim, sama činjenica podnošenja zahtjeva za povrat ili otpust carinskog duga ne znači da će isti biti i odobren. Stoga, kod zahtjeva za otpust, dužnik nije dužan podmiriti iznos duga, međutim u slučaju ako njegov zahtjev za otpust carinskog duga bude odbijen nadležno tijelo će obračunati i naplatiti **zateznu kamatu** od dana kada je predmetni dug dužnik morao podmiriti.

U slučajevima kada je podnesen zahtjev za otpust duga, ustrojstvena jedinica koja je zaprimila zahtjev, ovjereni primjerak (ili presliku) zahtjeva obvezna je dostaviti ustrojstvenoj jedinici nadležnoj za ažuriranje statusa naplaćenosti. Zaduženje za koje se traži otpust potrebno je ažurirati statusom neplaćenosti „2“, sukladno Uputi Središnjeg ureda - Rokovi knjiženja i naplate carinskog duga KLASA: 415-02/13-01/1, URBROJ: 513-02-1470/1-13-1 od 11. siječnja 2013. godine.

5.2. POVRAT ILI OTPUST PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI

Odluka o povratu ili otpustu duga može se donijeti i po službenoj dužnosti, u svim slučajevima kada nadležan carinski ured provodi naknadne kontrole carinskih deklaracija, te sukladno utvrđenom u naknadnoj kontroli provodi sve mjere koje je potrebno – izmjena podataka u UCD uz povrat ili otpust duga.

Pri tome, naglašava se da se odluka o povratu ili otpustu duga po službenoj dužnosti može donijeti samo u sljedećim situacijama:

- temeljem **članka 117. CZU** kada se kontrolom carinske deklaracije utvrdi neispravnost određenog podatka deklaracija (npr. u UCD je navedena pogrešna valuta te je sukladno tome dug obračunat u većem iznosu od duga kojeg je trebalo obračunati),
Pri tome, posebno se skreće pozornost da se odluka o povratu ili otpustu duga po službenoj dužnosti NIKAKO NE MOŽE DONOSITI u slučajevima naknadnog podnošenja zahtjeva za primjenu preferencijala – npr. kada se naknadno zahtijeva preferencijal i sukladno tome se mijenja podatak u Polju 36 – zahtijevanje preferencijalnog tretmana – kojeg isključivo MORA zahtijevati deklarant,
- temeljem **članka 116. stavku 1. drugom podstavku CZU** u svim slučajevima kada carinsko tijelo donosi odluku o poništavanju UCD.

U svim ostalim slučajevima, odluka o povratu ili otpustu duga donosi se isključivo na temelju zahtjeva stranke.

² Potrebno je skrenuti pozornost da sam protek roka plaćanja duga ne znači da je isti i stvarno plaćen. Stoga, podnositelj zahtjeva mora platiti obračunati dug u roku plaćanja, osim u situacijama ako je u tom roku podnio zahtjev za otpust duga.

6. ODLUKA O POV RATU ILI OTPUSTU

Odluku o povratu ili otpustu duga donosi:

- nadležno tijelo u RH ili
- Europska komisija.

6.1. ODLUKE KOJE DONOSI NADLEŽNO TIJELO U RH

Nadležno carinsko tijelo u RH za donošenje odluke o povratu ili otpustu duga je tijelo utvrđeno sukladno Uputi br. 10/14 od 31. ožujka 2014. godine. Stoga, odluku o povratu ili otpustu duga donose sljedeća tijela u sljedećim slučajevima:

- **Služba za nadzor CU** za:
  - o povrat ili otpust duga temeljem izmjene podataka u UCD – čl. 117. CZU (uključujući naknadni podneseni zahtjev za primjenu preferencijala) osim u onim slučajevima kada odluku donosi Služba za nadzor PCU, Služba za provedbu tarifnih mjera nadležnog PCU, Sektor za carinski sustav i procedure ili Sektor za carinsku tarifu, vrijednost i podrijetlo (u daljnjem tekstu: Sektor za CTVP),
  - o povrat ili otpust duga temeljem poništavanja UCD – čl. 116. stavku 1. drugom podstavku CZU,
  - o kod završavanja nepotpunih deklaracija koje rezultiraju povratom ili otpustom, provjere dokaza o podrijetlu i rješenja po zapisnicima o osporavanju razvrstavanja, vrijednosti i podrijetlu – čl. 117. CZU,
- **Služba za provedbu tarifnih mjera PCU** kod završavanja nezavršenih provjera za tarifne mjere sukladno Uputama Sektora za CTVP – Upute br. 7/13, 9/13, 10/13, 11/13, 12/13, 13/13, 14/13, 21/13, 22/13, 24/13 i 46/13) – čl. 117. CZU,
- **Služba za nadzor PCU** kod svih zahtjeva koji nisu vezani uz izmjenu podataka u UCD – čl. 118., 119 i 120. CZU. Kada se odlučuje o povratu ili otpustu duga temeljem greške ili pravičnosti – čl. 119. i 120. CZU - nadležno tijelo može donijeti odluku **samo** ako iznos koji se vraća ili otpušta za jednu ili više uvoznih aktivnosti zbog posljedica jedne posebne situacije nije jednak ili veći od 500.000 EUR-a, jer u tim slučajevima odluku donosi EK, kako je opisano u točki 6.2. ove Upute. Pri tome, i takvi zahtjevi koji se odnose na slučajeve o kojima odlučuju EK moraju biti podneseni Službi za nadzor PCU.
- **Sektor za carinsku tarifu, vrijednost i podrijetlo SU** kod (naknadnog) zahtjeva za primjenu kvote sukladno Pravilniku NN 64/13 i Uputi br. 6/13 – čl. 117. CZU,
- **Sektor za carinski sustav i procedure** u svim slučajevima kada se zahtjev za povrat ili otpust odnosi na iznose duga utvrđene temeljem nezavršenog provoznog postupka, za čiju je naplatu nadležan – članak 117. CZZ.

6.2. ODLUKE KOJE DONOSI EUROPSKA KOMISIJA (čl. 116. stavak 3. CZU)

Europska komisija je nadležna donijeti odluku o povratu ili otpustu duga temeljem članka **119. i 120.** CZU u sljedećim slučajevima:

- ako carinska tijela smatraju da su posebne okolnosti nastale zbog neispunjavanja obveza od strane EK,
- ako carinska tijela smatraju da je EK pogriješila u smislu članka 119. CZU,
- ako su okolnosti nekog slučaja povezane s nalazima istrage Unije koje se provela u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 515/97 od 13. ožujka 1997. o uzajamnoj pomoći upravnih tijela država članica i o suradnji potonjih s EK radi osiguravanja pravilne primjene propisa o carinskim i poljoprivrednim pitanjima ili u skladu s bilo kojim zakonodavstvom Unije ili sporazumom koji je

Unija sklopila sa zemljama ili skupinama zemalja a koji sadrže odredbe o provođenju takvih istraga Unije, ili

- ako je iznos za koji dotična osoba može biti odgovorna u vezi s jednom ili više uzastopnih uvoznih ili izvoznih radnji ili veći od **500.000 EUR**-a kao posljedica greške ili posebnih okolnosti.

Da bi EK u prethodno navedenim slučajevima mogla donijeti odluku, predmetni zahtjev zajedno s detaljnim obrazloženjem i priloženim dokazima, kojim se zahtijeva povrat ili otpust temeljem članka 119. ili 120. CZU, moraju biti proslijeđeni EK.

Stoga je Služba za nadzor PCU dužna kod svakog zahtjeva za povrat ili otpust duga sukladno ovoj točki, ***cjelokupni predmet proslijediti Sektoru za carinski sustav i procedure Središnjeg ureda***. Pri tome, potrebno je proslijediti zahtjev zajedno sa sljedećim:

- detaljnim podacima o ponašanju podnositelja zahtjeva, posebice o njegovom profesionalnom iskustvu, pouzdanosti i marljivosti,
- izjavom koju je potpisao podnositelj zahtjeva za povrat ili otpust a kojom podnositelj potvrđuje da je pročitao cjelokupni predmet te u kojoj navodi da nema ništa za dodati ili ako ima navodi sve informacije koje podnositelj smatra da bi trebalo uključiti.

Prosljeđivanje cjelokupnog predmeta prema EK obavlja Sektor za carinski sustav i procedure Središnjeg ureda, koji preuzima obvezu daljnje komunikacije s EK sukladno člancima 98. do 102. DUCZU. Ako je potrebno odgovarajuće dopuniti predmet od strane PCU, Sektor za carinski sustav i procedure će o tome obavijestiti PCU.

Nakon donesene odluke o povratu ili otpustu duga, Sektor za carinski sustav i procedure će o tome što hitnije izvijestiti Službu za nadzor PCU kako bi ista mogla donijeti odgovarajuće rješenje.

Ukoliko EK u propisanom roku ne donese odluku o konkretnom slučaju, donosi se (pozitivna) odluka o povratu ili otpustu. Kako je potrebno pratiti propisane rokove od dana prosljeđivanja cjelokupnog predmeta prema EK, brigu o proteku roka vodi Sektor za carinski sustav i procedure, te protekom istoga obavještava Službu za nadzor PCU.

Predmet se ne šalje na odluku EK, sukladno članku 116. stavku 3. drugom podstavku CZU, u sljedećim slučajevima:

- ako je EK već donijela odluku o nekom slučaju s usporedivim činjeničnim i pravnim stanjem, ili
- ako EK već razmatra neki slučaj s usporedivim činjeničnim i pravnim stanjem.

Međutim, odluku o tome je li konkretni slučaj usporediv na osnovi činjenica i zakonodavstva temeljem neke prijašnje odluke EK ili EK već razmatra takav predmet, donijeti će Sektor za carinski sustav i procedure, koji će nakon prosljeđivanja cjelokupnog predmeta od strane Sektora za nadzor PCU provjeriti jesu li ispunjeni ti uvjeti te o tome povratno izvijestiti PCU.

Pravo na saslušanje u slučaju nepovoljne odluke

U slučaju ako EK namjerava donijeti negativnu odluku, dozvoliti će se predmetnoj osobi pravo na saslušanje, odnosno istoj će se dostaviti prigovor u pisanom obliku uz upućivanje na sve isprave i podatke na kojima EK temelji svoje prigovore. Također, predmetna osoba će biti obaviještena o pravu na pristup dokumentaciji.

Ova obavijest prosljeđuje se preko zemlje članice koja je uputila konkretni zahtjev, koja je dužna o tome obavijestiti podnositelja zahtjeva za povrat ili otpust. Podnositelj zahtjeva ima priliku izraziti svoje stajalište u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana primitka obavijesti. Ovu obavijest prosljeđivati će Sektor za carinski sustav i procedure Središnjeg ureda Carinske uprave.

7. DONOŠENJE ODLUKE

Sukladno carinskim propisima i konkretnom slučaju, nadležno tijelo iz točke 6.1. ove Upute donosi odluku o povratu ili otpustu. Na donošenje svih odluka koje donose carinska tijela, uključujući i odluke o zahtjevu za povrat ili otpust duga, primjenjuju se odredbe članka 22. do 32. CZU, članci 8. do 18. DUCZU i članci 8. do 15. PUCZU. U nastavku se navode najznačajniji odredbe koje se odnose na donošenje odluke o povratu ili otpustu duga.

Odluka se donosi u rokovima propisanim člankom 22. CZU, odnosno u roku od 120 dana od dana prihvatanja zahtjeva, osim u slučajevima kada odluku donosi EK.

Ovaj rok se može produžiti za još 30 dana ako odluku nije moguće u roku od 120 dana. O produženju roka za donošenje odluke obavještava se podnositelj zahtjeva, prije isteka roka, navodeći razloge produženja i potrebno razdoblje za donošenje odluke (ne duže od još 30 dana).

Nakon podnošenja zahtjeva, nadležan CU provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za prihvatanje konkretnog zahtjeva za povrat ili otpust, odnosno sadrži li isti sve podatke koje je potrebno popuniti te isprave koje su potrebne za odobravanje zahtjeva.

U slučaju da je potrebno da podnositelj zahtjeva podnese odgovarajuće informacije ili isprave, od podnositelja mora zahtijevati dostavu istih u razumnom roku (najviše 30 dana). U ovom slučaju, rok za donošenje odluke od 120 dana produžuje se za razdoblje podnošenja dodatnih informacija ili isprava. U obavijesti o podnošenju dodatnih informacija ili isprava, nadležno tijelo navodi da će se rok za donošenje odluke iz članka 22. stavka 3. CZU produžiti za odobreno razdoblje podnošenja potrebnih informacija ili isprava.

Odluka o povratu ili otpustu mora sadržavati sljedeće podatke:

- podatke potrebne za prepoznavanje robe na koju se odluka donosi (konkretni slučaj – pozivanje na MRN brojeve UCD temeljem koje se vraća ili otpušta dug) i poziv na broj zaduženja,
- osnovu za povrat ili otpust duga i pozivanje na odgovarajući članak CZZ i UPCZZ ili drugog propisa koji je osnova za povrat/otpust,
- uporabu u koju se roba može staviti ili odredišno mjesto gdje se roba može poslati s obzirom na mogućnosti koje su propisane CZZ i UPCZZ (ako se odnosi na konkretnu situaciju i uvjetovano je za odobravanje povrata/otpusta),
- rok za ispunjenje formalnosti kojima povrat ili otpust podliježe (ako se odnosi na konkretnu situaciju),
- pojedinosti o svim zahtjevima kojima roba i dalje podliježe do provedbe odluke,
- poziv na broj na koji se formira zaduženje za otpust/povrat.

Pri tome, **posebno naglašavamo odluka o povratu ili otpustu mora sadržavati:**

- jasnu i nedvosmislenu izreku rješenja,
- obrazloženje koje je u skladu s izrekom rješenja, i koje detaljno obrazlaže konkretnu situaciju koja se rješava tom odlukom,
- poziv na određenu odredbu carinskih propisa koji je osnova za donošenje odluke –
- prije donošenja odluke – provjeriti je li predmetni dug plaćen, kada je plaćen, tko je platio, što je osnova za određivanje povrata ili otpusta te isto naznačiti u samoj odluci,
- naznačiti dokumente/isprave koji su bili osnova za donošenje odluke i koji su uvjet donošenju odluke,
- naznaku da se rješenje dostavlja Odjelu za obvezna davanja nadležnog PCU (samo kod pozitivne odluke),
- broj računa na koji će biti izvršen povrat duga. Pri tome, dug se vraća na račun osobe koja je prethodno podmirila carinski dug ili na neki drugi račun koji je podnositelj zahtjeva naznačio u samom zahtjevu za povrat,
- u slučaju donošenja odluka o povratu ili otpustu dijela carinskog duga, potrebno je naznačiti je li i kada je dio duga za koji nije podnesen zahtjev plaćen,

Posebno se skreće pozornost da se odluka o povratu ili otpustu duga može donijeti i kada se donosi odluka da se vraćaju ili otpuštaju ukupna davanja po carinskoj deklaraciji (u zbirnom iznosu) bez obzira na činjenicu što se jedna vrsta davanja (npr. carina) vraća ili otpušta a druga vrsta davanja (npr. PDV) se naknadno naplaćuje. U ovom slučaju u samoj odluci odnosno u rješenju mora biti specificirano po svakoj vrsti davanja odobrava li se povrat ili otpust ili naknadna naplata, dok ukupan iznos za carinskog dužnika treba biti zbrojen.

7.1. POSTUPANJE KADA JE ODLUKA NEPOVOLJNA ZA PODNOSITELJA

Sukladno novim odredbama carinskog zakonodavstva, prije donošenja odluke koja bi štetno utjecala na podnositelja zahtjeva, nadležno tijelo mora o tome obavijestiti podnositelja zahtjeva, s navođenjem razloga na kojima namjeravaju temeljiti svoju odluku, i dati podnositelju zahtjeva priliku da izrazi svoje stajalište.

Pravo na saslušanje regulirano je člankom 22. stavkom 6. CZU, člancima 8. do 10. DUCZU i člancima 8. do 9. PUCZU.

To znači da u svakom slučaju, kada nadležno tijelo namjerava donijeti negativnu odluku mora podnositelju zahtjeva, prije same odluke, dati mogućnost izražavanja njegovog stajališta. U tim slučajevima, nadležno tijelo podnositelju zahtjeva upućuje obavijest u kojem navodi:

- a) upućivanje na isprave i podatke na temelju kojih namjerava donijeti svoju odluku,
- b) rok od 30 dana od dana primitka obavijesti u kojem podnositelj mora iznijeti svoje stajalište,
- c) upućivanje na pravo podnositelja na pristup ispravama i podacima iz točke a) u skladu s važećim odredbama.

Nakon toga, nadležno tijelo donosi odluku.

7.2. PROVEDBA DONESENE ODLUKE

Odluka kojom se odobrava povrat ili otpust duga mora biti provedena na način koji se nastavno opisuje.

U trenutku donošenja odluke, ako je ista pozitivna (odobrava se povrat ili otpust) carinski službenik koji vodi postupak je dužan provjeriti uvidom u Informacijski sustav Carinske uprave „Naplatu i knjigovodstvo“ (u daljnjem tekstu: NIK) je li predmetni dug, čiji se povrat/otpust odobrava, plaćen ili nije.

Ovisno o činjenici plaćenosti duga, u odluci – rješenju mora jasno biti naznačeno odobrava li se u konkretnom slučaju povrat ili otpust duga.

Međutim, neovisno o činjenici je li podnositelj zahtjeva zatražio povrat ili otpust, carinski službenik u trenutku donošenja rješenja ovu činjenicu **mora provjeriti** u sustavu, te ovisno o izvršenom plaćanju ili ne, u rješenju konkretno naznačiti povrat ili otpust duga.

Ako je dug plaćen, u rješenju o povratu mora biti jasno navedeno kada je konkretni dug i stvarno plaćen te tko ga je platio. Pri tome, kao dan plaćanja duga smatra se dan **kada su sredstva evidentirana na propisani račun** CU za plaćanje, a ne dan uplate od strane dužnika.

7.3. KNJIŽENJE OTPUSTA/POVRATA

Rješenje kojim se odobrava **otpust duga** mora biti provedeno **u roku od 14 dana** od dana donošenja odluke (datum rješenja), te se isto nakon toga uručuje stranci uz povratnicu. Knjiženje rješenja o otpustu provodi ustrojstvena jedinica koja je donijela rješenje o otpustu ili Odjel za obvezna davanja (kako je određeno ovom točkom) a nakon knjiženja na rješenje potrebno je staviti oznaku „KNJIŽENO“ sa datumom knjiženja i potpisom osobe koja je izvršila knjiženje, te brojem temeljnice. Nakon toga, rješenje

se uručuje stranci – podnositelju zahtjeva, a na sve primjerke rješenja tijelo koje je donijelo rješenje stavlja oznaku „IZVRŠNO“ s datumom izvršnosti³.

Za razliku od otpusta, sam **povrat** davanja se provodi **isključivo** nakon izvršnosti rješenja i pod uvjetom da carinski dužnik nema drugih neplaćenih obveza prema Carinskoj upravi. Međutim, ako je povrat duga uvjetovan izmjenom podataka u UCD, temeljem donesenog rješenja o povratu, **izmijeniti će se podatci u UCD (u roku od 14 dana od datuma rješenja)**, a stvarni povrat sredstava na račun podnositelja zahtjeva – carinskog dužnika biti će provedeno nakon izvršnosti rješenja. Knjiženje zaduženja za povrat i povrat sredstava, temeljem rješenja o povratu, provodi Služba za financije, Odjel za obvezna davanja nadležnog PCU (u daljnjem tekstu: Odjel za obvezna davanja). U slučaju ako podnositelj zahtjeva ima drugih neplaćenih obveza prema Carinskoj upravi, knjiženje se provodi na način da se formalno knjiži zaduženje i povrat, ali se ne vrši povrat sredstava obvezniku, već se provodi zatvaranje drugoga neplaćenog duga. Postupak zatvaranja duga provesti će Odjel za obvezna davanja, temeljem pisane obavijesti obvezniku.

Pri tome, knjiženje povrata/otpusta duga provodi se:

- **preko izmjene UCD**, ako se radi o promjeni podataka u UCD koja za posljedicu ima obračunati dug u manjem iznosu.
Pri tome, posebno se naglašava da će sustav HRAIS-a nakon izmjene podataka u UCD koji rezultiraju manjim iznosom carinskog duga od prethodno obračunatog (neovisno od razloga konkretne izmjene) uvjetovati završetak izmjene na način da carinski službenik mora odrediti u konkretnom slučaju radi li se o povratu ili otpustu duga. Zbog toga će na zadnjem ekranu prije završetka izmjena biti ponuđene dvije opcije:

Otpust – ODUSTAJANJE od naplate uvoznih davanja (ako nisu plaćena):

Povrat – povrat PLAĆENIH davanja (ako su bila plaćena):

Bez odabira jedne od ove dvije opcije, HRAIS neće dozvoliti završetak izmjene podataka u UCD. Pri tome, carinski službenik je dužan postupiti sukladno konkretnom rješenju, odnosno odabrati povrat ili otpust koji je određen rješenjem, a u slučaju ako utvrdi da je u rješenju pogrešno naznačen povrat umjesto otpusta ili obratno, ne završavati izmjenu podataka u UCD do ispravka rješenja.

U slučaju **otpusta** duga, HRAIS sustav će **automatizmom**, nakon završetka promjene podataka u UCD (ako je promjena UCD rezultirala manjim dugom, a carinski službenik je kod završetka odabrao opciju OTPUST) o tome poslati poruku u NIK.

Kada se radi o **povratu** duga, sustav HRAIS neće o tome poslati poruku u NIK, već će Odjel za obvezna davanja ručno evidentirati taj povrat nakon što isti i stvarno bude izvršen.

- **knjiženjem rješenja o povratu/otpustu direktno u NIK u svim ostalim slučajevima.** U ovim slučajevima povrat/otpust duga nije vezan uz izmjenu podataka u UCD, te će stoga evidentiranja otpusta (storno s odgovarajućim razlogom storna) i povrata trebati izravno izvršiti u NIK. Kada se radi o otpustu duga, storno zaduženja se mora proknjižiti u roku od 14 dana od dana donošenja rješenja, a povrat tek kada isti bude i stvarno izvršen. Provedbu knjiženja po tim rješenjima (koja nisu vezana uz carinsku deklaraciju) provodi Odjel za obvezna davanja temeljem dostavljenih

³ Izvršnost rješenja regulira članak 133. ZUP-a (s obzirom da žalba na odluku carinske službe, sukladno članku 45. CZU, nema odgodni učinak, rješenje postaje izvršno dostavom istoga stranci).

rješenja o otpustu i povratu kako je opisano točkom 7.4. ove Upute. Ova točka se primjenjuje i u slučajevima kada je UCD poništena, te se sukladno tome, donosi i odluka o povratu duga.

Ovdje se posebno ističe zbog pogrešnog postupanja PCU u prethodnom razdoblju da se odluka o povratu ili otpustu duga temeljem članka 118. CZU **ne provodi izmjenom podataka u UCD** kojom je roba uvezena i puštena u slobodni promet, jer su podaci u UCD potpuno ispravni. U ovom slučaju potrebno je:

- otpuste provesti kao storno zaduženja s razlogom OB, a
- povrate proknjižiti u NIK pod šiframa 6513 ili 6530 (pravne ili fizičke osobe).

7.4. DOSTAVA RJEŠENJA SLUŽBI ZA FINACIJE, ODJELU ZA OBVEZNA DAVANJA NADLEŽNOG PCU

Svako rješenje o povratu ili otpustu carinskog duga mora biti **dostavljeno Službi za financije, Odjelu za obvezna davanja nadležnog PCU**, i to:

- primjerak rješenja o **otpustu**, nakon njegovog donošenja i knjiženja, uz unošenje oznake „KNJIŽENO“ + datum knjiženja i potpisom osobe koja je provela knjiženje, ako se radi o otpustu duga koji je knjižen kao rezultat izmjene podataka u UCD (sukladno točki 7.3. ove Upute). Ako se radi o ostalim rješenjima o otpustu koja nisu vezana uz izmjenu UCD (tzv. STORNO zaduženja) knjiženje će provesti Odjel za obvezna davanja, a nadležno tijelo koje je donijelo rješenje mora bez odlaganja dostaviti primjerak tog rješenja, kako bi se njegovo knjiženje moglo provesti u roku od 14 dana od dana donošenja. Naknadno kada rješenje postane izvršno o tome se također obavještava Odjel za obvezna davanja dostavom primjerka rješenja na kojoj je naznačena klauzula izvršnosti.
- primjerak rješenja o **povratu** nakon izvršnosti istoga, na kojem je naznačena oznaka „IZVRŠNO“ + datum izvršnosti i potpisom carinskog službenika. Oznaka izvršnosti može biti unesena tek kada nadležna ustrojstvena jedinica koja je donijela rješenje o povratu, isto uruči stranci.

Služba za financije, Odjel za obvezna davanja u svakom konkretnom slučaju na temelju dostavljenih rješenja provjerava je li otpust ispravno evidentiran u NIK-u, odnosno isti knjiži u NIK ako je nadležan za njegovo knjiženje, dok kod povrata provode postupak povrata sredstava uz odgovarajuće evidentiranje tog povrata u NIK. Način formiranja zaduženja i provedba postupka povrata/otpusta detaljno je propisana **Uputom br. 41/2013 od 26. lipnja 2013. godine**, te dodatnim Uputama Središnjeg ureda KLASA: 011-02/13-03/41 od **27. kolovoza 2013. i 15. srpnja 2014.**

Pri tome, odgovornost za pravovremenu dostavu rješenja o povratu ili otpustu je na ustrojstvenoj jedinici koja donosi rješenje. Dostava odgovarajućih primjeraka rješenja može se obaviti temeljem prethodno dogovorenih e-mail poruka između ustrojstvenih jedinica i Odjela za obvezna davanja nadležnog PCU.

7.5. PLAĆANJE KAMATA NA NEPRAVOVREMENI POVRAT SREDSTAVA

Sukladno odredbi članka 116. stavka 6. CZU na vraćeni iznos ne plaćaju se kamate, osim u situaciji ako se odluka o povratu ne provede u roku od 3 mjeseca od dana donošenja te odluke, osim ako je neispunjenje roka bilo izvan kontrole carinskih tijela. Pri tome, primjenjuje se kreditna kamata iz članka 112. CZU, a obračun se vrši od dana isteka tromjesečnog razdoblja do dana povrata.

Stoga, u svim slučajevima kada povrat nije ostvaren u roku od 3 mjeseca od dana **izvršnosti** odluke, Odjel za obvezna davanja nadležnog PCU će pored povrata iznosa isključivo carine (ne i PDV-a) izvršiti obračun i plaćanje kamata. Kada se radi o prijeloju odnosno zatvaranju duga zbog drugih neplaćenih obveza dužnika prema Carinskoj upravi, dan toga zatvaranja smatra se danom kada je izvršen povrat.

Pri tome, Odjel za obvezna davanja dužan je pratiti i izvršavati odluke o povratu unutar propisanog roka od 3 mjeseca, kako ne bi došli u situaciji da se na iznos vraćenih davanja obračunavaju kamate. Također, posebno se upozoravaju organizacijske jedinice koje donose odluke o povratu da su dužne voditi brigu o

pravovremenom obavještanju i dostavi primjeraka rješenja Odjelu za obvezna davanja, sukladno točki 7.4. ove Upute.

U svakom slučaju kada odluka o povratu nije provedena unutar propisanog roka, te je sukladno tome Carinska uprava izvršila uplatu i iznosa zateznih kamata, o tome je **Odjel za obvezna davanja dužan izvijestiti Ured pročelnika nadležnog PCU i Sektor za financije Središnjeg ureda Carinske uprave** s naznakom kada im je rješenje dostavljeno, te detaljnim obrazloženjem nastale situacije (a u slučaju da je rješenje dostavljeno sa zakašnjenjem u Odjel za obvezna davanja zajedno s detaljnim obrazloženjem nadležne ustrojstvene jedinice koja je donijela rješenje).

Pri tome, naglašavamo da odredba članka 116. stavka 5. OPZ-a određuje obvezu obračunavanja kamata na plaćene poreze (uključujući i carinu) bez pravne osnove, i to počevši s 15-danom od dana primitka zahtjeva za povrat, ako posebnim propisom nije uređeno drugačije. Skreće se pozornost da se ova odredba **NE PRIMJENJUJE** u svim slučajevima kada carinski propisi predviđaju institute povrata ili otpusta uvoznih davanja temeljem nekih naknadno priloženih dokaza, isprava ili drugih podataka koji utječu na obračun davanja, posebice kada je obračun duga izvršen na temelju podataka koje je deklarant sam naznačio u carinskoj deklaraciji, kao i naknadno ispunjavanja uvjeta odobravanja povrata ili otpusta (u pravilu svi instituti povrata ili otpusta regulirani carinskim propisima).

8. POSEBNOSTI KOD PRIMJENE ČLANKA 119. CZU – tzv. greške nadležnih tijela

U skladu s člankom 119. CZU povrat ili otpust duga može se odobriti ako je do pogrešnog utvrđivanja duga došlo zbog greške nadležnih tijela. U svim slučajevima kada je podnesen takav zahtjev, prije same odluke nadležnog tijela iz točke 6.1. ove Upute, isto je dužno cjelokupan predmet proslijediti Središnjem uredu Carinske uprave, koji će prije odluke o povratu ili otpustu, donijeti odluku radi li se u konkretnom slučaju o greški nadležnog tijela ili ne.

Zbog kompleksnosti ovog instituta, odluku o greški nadležnih tijela donosi **Povjerenstvo Središnjeg ureda Carinske uprave**, kojega u svakom konkretnom slučaju, imenuje ravnatelj Carinske uprave.

PCU je **dužan** uz zahtjev navesti sve okolnosti koje su potrebne za cjelovito rješavanje slučaja, te navesti detaljne podatke o ponašanju gospodarskog subjekta, njegovom profesionalnom iskustvu, pouzdanosti i marljivosti, te podacima koji mogu dokazati da je subjekt djelovao u dobroj vjeri.

Priložena dokumentacija mora uvijek sadržavati:

- opće informacije o podnositelju zahtjeva: organizacijsko-pravni oblik, odgovorne osobe, broj zaposlenih, djelatnost, proteklo iskustvo u carinskim postupcima, a koji su predmet zahtjeva, itd,
- izvršene provjere i postupke, povezane sa slučajem (izvršene carinske provjere, pred/kazneni postupci, upravno pravni postupci itd);
- kopije svih relevantnih dokumenata.

Postoji li greška nadležnih tijela u svakom konkretnom slučaju odlučuje Povjerenstvo i obavještava tijelo nadležno za donošenje odluke, koje će temeljem odluke Povjerenstva donijeti odluku o povratu ili otpustu duga.

Da bi se utvrdilo da se radi o greški nadležnih tijela, moraju biti kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti, koji se moraju preispitati kod donošenja odluke:

- a) dužnik nije razumno mogao otkriti takvu grešku,
- b) dužnik je djelovao u dobroj vjeri.

Pri utvrđivanju jesu li ispunjeni ovi prethodno naznačeni kriteriji, u nastavku se navode uvjeti za definiranje ispunjenosti određenog kriterija.

a) Prvotno prijavljen iznos duga niži je od dospelog iznosa kao rezultat greške koju su počinila nadležna tijela

Greškom se može smatrati aktivno djelovanje nadležnog tijela u bilo kojoj fazi postupanja i donošenja odluke koje uzrokuje pogrešnu službenu interpretaciju ili pogrešnu primjenu relevantnih propisa.

Pri tome, u nastavku se navode primjeri pogreške:

- pogreškom nadležnih tijela se ne smatraju deklaracije s pogrešno navedenim podacima, koje su prihvaćene bez osporavanja ili primjedbi odnosno bez aktivnog djelovanja carinskog tijela. Međutim – ukoliko se podnošenje i prihvaćanje takvih pogrešnih deklaracija odvija u velikom broju kroz duže vremensko razdoblje, i ako su pogreške bile lako uočljive iz samih podataka navedenih u deklaraciji – navedeno može biti pogreška nadležnih tijela.
- primjeri grešaka kod prihvata deklaracije - navođenje netočnih podataka u deklaraciji izvršeno temeljem pogrešne interpretacije ili neodgovarajuće primjene važećeg zakonodavstva. Ove greške mogu se pojaviti u različitim fazama prihvata deklaracije.
- primjena povoljnijeg tarifnog postupanja, iako uvjeti za to još nisu bili utvrđeni u propisima Zajednice, ili primjena istog iako tijela države ugovornice nisu EK poslali imena i adrese nadležnih tijela te uzorke žigova, a takva je obavijest jedan od nužnih uvjeta za primjenu povoljnijeg postupanja.
- objava propisa, kao i objava teksta zakona u Službenom listu Europske unije, a koja sadrži grešku u nekoj od jezičnih inačica.

Greškom nadležnih tijela ne mogu se smatrati sljedeće situacije:

- tijela zemalja članica daju pogrešne podatke koji nisu obvezujući u zemlji članici gdje su davanja utvrđena,
- davanje pogrešnih informacija usmeno ili telefonski,
- propust nadležnih tijela da razmijene informacije s drugim nadležnim tijelima tako da ono provede efektivnu i uspješniju kontrolu.

Također, i EK i sudstvo mogu se smatrati odgovornim tijelima, budući da imaju pravo i ulogu davati informacije i odluke poslovnim subjektima važne za utvrđivanje carinskih davanja. Konkretnije, EK može biti nadležno tijelo kada primjenjuje carinsko zakonodavstvo npr. izdajući regulativu vezanu uz tarifnu klasifikaciju (npr. smanjena stopa za uvoz banana) ili kada prihvaća odluku sukladno članku 119. i 120. CZU. Međutim, ona nije carinsko tijelo u slučajevima kada je ovlaštena donijeti opća pravila dopunjujući i implementirajući carinske propise ili kada nadgleda suglasnost zemalja članica u provođenju carinskih propisa.

b) Greška se nije razumno mogla otkriti od strane dužnika i dužnik je postupao u dobroj vjeri

Kod ocjenjivanja je li se greška mogla otkriti, uzimaju se u obzir tri kriterija:

- a) *priroda greške,*
- b) *profesionalno iskustvo poslovnog subjekta,*
- c) *dužna pažnja poduzeta od strane poslovnog subjekta.*

Kod definiranja prirode greške, bitno je odrediti jesu li u odnosu na svaki pojedini slučaj pripadajući zakonski propisi kompleksni ili su dovoljno jednostavni da se provjerom činjenica vezanih uz slučaj greška može lako otkriti.

Kao neiskusni gospodarski subjekti u navedenom kontekstu općenito se mogu smatrati subjekti koji po prvi puta sudjeluju u uvoznim poslovima, subjekti koji su već sudjelovali u istima ali tek sad primjenjuju određene nove carinske postupke, subjekti koji su već prije sudjelovali u provedbi nekoliko odvojenih carinskih postupaka, ali u kojima carinska davanja nikada nisu bila ispravno obračunata, a nadležna tijela nisu službeno ustanovila da je provedba takvih propisa bila neispravna.

Također, neiskusnim gospodarskim subjektima mogu se smatrati fizičke osobe, mala poduzeća ili obrti, ovisno o konkretnom slučaju. Međutim, ovisno od slučaja do slučaja, bez obzira je li poduzeće obrt ili malo poduzeće, isto može imati iskustvo na određenom polju kao i veliko poduzeće, ili se kao uvoznik može pojaviti prvi puta, ali je u carinskom poslovanju povezana s nekom drugom tvrtko koja je uvozila sličnu robu više puta.

Na gospodarskom je subjektu teret dokazivanja da je u konkretnom slučaju postupao s dužnom pažnjom u svezi primjene određene propisane norme i na uočavanje greške nadležnih tijela. Ukoliko je gospodarski subjekt imao dvojbe oko primjene carinskih propisa, on je morao podnijeti upit službenim tijelima i tražiti najjasnije moguće pojašnjenje, te tako ustanoviti jesu li njegove dvojbe osnovane ili ne. Npr. odgovornost je poslovnog subjekta provjeriti sadržaj objavljenog važećeg zakonodavstva koje propisuje uvjete i kriterije koje treba zadovoljiti za stjecanje preferencijalnog postupanja ili utvrditi podliježe li roba antidampinškim mjerama; ili ako gospodarski subjekt nije siguran u točnost i pouzdanost informacija glede sadržaja carinskih deklaracija ili dokumenata priloženih deklaraciji. Međutim, gospodarski subjekti se mogu smatrati osobama koje su uložile dužnu pažnju, ako pogreška carinskih tijela proizlazi iz činjenica koje uobičajeno stručnim krugovima nisu poznate (npr. kod priznavanja dokaza o preferencijalnom podrijetlu koji se priznaju pod uvjetom da su tijela države koja izdaje dokaz o podrijetlu EK prosljedili imena i adrese tijela, nadležnih za izdavanje potvrda i uzorke žigova koji će se upotrebljavati; poslovnom subjektu se ne može pripisati da nije znao za neslanje takve obavijesti i da nije otkrio takve greške carinskih vlasti koje su preferencijalno postupanje odobrile).

Pri tome, gospodarski subjekt mora djelovati u **dobroj vjeri**, pa su stoga počinitelji prijevernih radnji isključeni iz ovog instituta. Ukoliko postoji bilo kakva indicija ili sumnja u prijevaru, na poslovnom je subjektu dokazati da je djelovao u dobroj vjeri i nije bio upleten u prijevaru, ukoliko se ona stvarno dogodila.

Na gospodarskom je subjektu obveza da nadležnom carinskom tijelu podnese svu relevantnu dokumentaciju i informacije koje su propisane važećim zakonodavstvom, vezano uz zahtijevano carinski dopušteno postupanje ili uporabu robe.

9. OBVEZA DOSTAVE PODATAKA EK

Carinska uprava RH, sukladno članku 181. PUCZU mora EK dostaviti:

- a) popis slučajeva u kojima je odobren povrat ili otpust na temelju članaka 119. ili 120. CZU i u kojima je iznos koji je vraćen ili otpušten dužniku u vezi s jednim ili više uvoznih ili izvoznih radnji zbog jedne pogreške ili posebne situacije bio veći od 50.000 EUR, osim u slučajevima u slučajevima iz članka 116. stavka 3. CZU – kada je predmet bio prosljeđen EK na odlučivanje (točka 6.2. ove Upute),

Ovaj popis dostavlja se tijekom **prvog i trećeg tromjesečja svake godine**, u kojima je odlučeno da se u prethodnih 6 mjeseci carine vrate ili otpuste.

- b) popis slučajeva u kojima se odobrava povrat ili otpust na temelju članaka 119. ili 120. CZU i u kojima je iznos koji je vraćen ili otpušten iznos jednak ili manji od 50.000 EUR.

Ovaj popis PCU šalju Središnjem uredu, Sektoru za carinski sustav i procedure najkasnije **do 30. travnja tekuće godine** za predmete iz prošle godine.

Podatke o svakom predmetu koji se stavlja na popis mora sadržavati:

- broj i datum UCD ili druge isprave kojom je dug priopćen,
- vrsta odluke (povrat/otпуст),
- pravna osnova za odluku,
- iznos i valuta (odvojeni iznos davanja po raznim vrstama davanja – carina, PDV, trošarine i sl.), te
- podatci o slučaju - kratak opis predmeta (uključujući kratko objašnjenje razloga zbog kojih carinska tijela smatraju da su uvjeti za povrat/otпуст po odgovarajućoj osnovi ispunjeni).

Ukoliko PCU nema takvih predmeta za određeno razdoblje, o tome je također dužan poslati obavijest na propisanom obrascu.

Dostavljene će podatke Središnji ured objediniti i poslati EK u za to propisanom roku.

Pri tome, naglašavamo da će obveza izvješćivanja od strane PCU sukladno ovoj točki biti i prethodno u odgovarajućem roku zatražena od strane Sektora za carinski sustav i procedure, kako bi se na vrijeme i ispravno izvršile obveze prema EK.

10. PRIMJENA UPUTE

Ova Uputa se primjenjuje od 1. svibnja 2016. godine.

Danom početka primjene ove Upute prestaje se primjenjivati Uputa Središnjeg ureda Carinske uprave broj 6/15, KLASA: 011-02/15-03/6, URBROJ:513-02-1240/1-15-1 od 02. travnja 2015.

**P.O. MINISTRA FINANCIJA
ZAMJENICA RAVNATELJA
CARINSKE UPRAVE**

Vesna Kadić Komadina

Prilozi:

- Prilog 1 – Priručnik EK o drugim posebnim situacijama,
- Prilog 2 – Dodatne informacije o robi koja se nalazi u drugoj zemlji članici,
- Prilog 3 – Zahtjev za povrat ili otpust duga.

O tome obavijest:

- Središnji ured Carinske uprave,
- Područnim carinskim uredima,
- pismohrana.

Način otpreme:

- elektroničkom poštom.